

Oppsummering fra Svein Nergaard sitt innlegg; 4. september 2019 “Alternative opplæringsarenaer - muligheter og begrensninger”

Begrep;

En Alternativ opplæringsarena karakteriseres av at en eller flere elever mottar sin opplæring på et annet sted enn skolens område (Rundskriv Udir-3-2010)

Smågruppebaserte tiltak, som kan være;

- interne; skolens egen, på skolens område
- eksterne; skolens egen, men utenfor skolens område
- selvstendige, som alternative skoler, (f eks Dagskolen)

Alternativ opplæring; mer et spørsmål om hva, hvorfor og hvordan - enn hvor.

Prinsipper;

- Prinsippet om fellesskole
- Retten til å gå på nærskolen
- Retten til tilpasset opplæring
- Retten til spesialundervisning
- Prinsippet om en inkluderende skole for alle elever
- Elevens subjektive opplevelse, elevens stemme
- Frykten for å bli utestengt fra fellesskapet
- Utredningsarbeid; sakkyndige vurderinger;
- Barnekonvensjonen

Hva er avgjørende for elever;

- Tilhørighet; venner, voksne som bryr seg
- Mestring, faglig og sosialt
- Å være i et trygt læringsmiljø (kap 9A)

Utfordring; gir opplæring på alternative læringsarenaer slike muligheter?

Analyse av situasjonen;

- Elevens behov positivt uttrykt; behov for god tilpasset undervisning
- Elevens behov negativt uttrykt; behov for å slippe å være på skolen
- Skolens behov positivt uttrykt; behov for å klare pålagte oppgaver
- Skolens behov negativt uttrykt; behov for å slippe å ha elever som er for krevende.

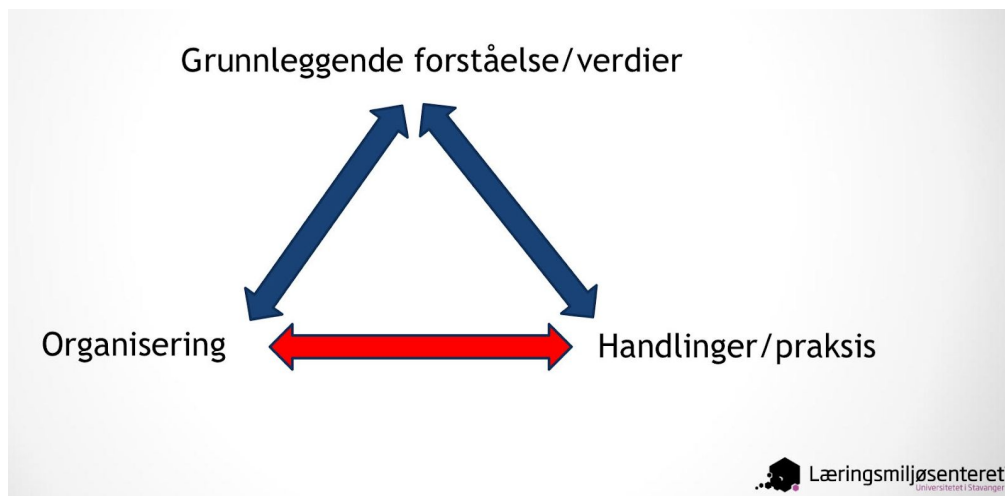
Et paradoks;

Når elever får opplæring annet sted enn i klassen;

- hvis det er mislykket; viser hvor vanskelig eleven er
- hvis det er vellykket; viser hvor riktig det var å ta ut eleven, og viser hvor vanskelig det er for vanlig skole å klare dette

Derfor satser man ikke på å gjøre mulige og nødvendige endringer for å få dette bedre til?

Modell;

I for stor grad vurderes anvendelse av alternative arenaer/smågruppebasert tiltak opp mot organisering og praksis, mer enn en grunnleggende forståelse opp mot verdier; *hva vil vi med dette?*

Eksempler på ulikt fokus;

- Fokus på egenskaper ved elever vs fokus på elevens samhandling med andre
- Elever med problemer vs elever i problemer

Ambulerende team - en tilnærming;

I mange kommuner foregår det lokalt utviklingsarbeid for å etablere og utvikle nye tilbud som skal møte behov hos de elevene som er i målgruppen for smågruppebaserte tiltak. De kjennetegnes av fleksibilitet og mobilitet, og har ofte et utspring i de selvstendige smågruppebaserte tiltakene / de selvstendige.

I praksis skjer dette ved at innsatsen rettes mot elevens klassemiljø/relasjonelt arbeid heller enn at eleven får et opplæringstilbud et annet sted. Målet for tiltakene er at man finner løsninger og muligheter der utfordringene har oppstått, og at elevene fortsetter i sin klasse på hjemskolen.

Teamene kommer inn etter henvendelse fra skolens ledelse. Utgangspunktet er at skolene erkjenner at de har behov for faglig assistanse fra eksterne fagpersoner.

“Den ene dagen” - en undersøkelse om smågruppebaserte tiltak - suksessfaktorer;

- Deltidstiltak
- Heterogen gruppesammensetning
- Gir tilbud til andre elever enn primær målgruppe
- Reell frivillighet
- Kombinerer trening av sosial kompetanse og praktiske ferdigheter

Funn når suksessfaktorene er oppfylt;

- Elevens deltagelse i tiltaket ser ut til å ha en positiv effekt på rolle og status i gruppa/klassen og generelt på deres opplærings situasjon.
- Begrunnelsene for å bruke tiltakene bygger i hovedsak på et relasjonelt perspektiv
- Det grunnleggende synet på elevens behov og utfordringer er viktigere enn måten tiltakene er organisert
- tett samarbeid mellom skole-tiltak-elev/foreldre
- skolen, foresatte og elever mener gjennomgående at en dag er tilstrekkelig

Kritiske faktorer;

- motivasjon/frivillighet
- opplevelse av mening
- opplevelse av status
- gruppesammensetning
- tett samarbeid kontaktlærer - ansvarlig i tiltaket
- tydelige voksne-gode relasjoner

Hva er elementære negative drivere for å tenke at mange elever bør/må ha opplæringa si utenfor klassen?

- Svake problemanalyser
- Negativ atferd som kriterie for deltagelse
- Tvilsom frivillighet
- Lav status
- Svak forbindelse til klassen
- Homogene grupper
- Dårlig kvalifiserte voksne
- Strukturer/organisering, som skaper negative forventninger

Oppsummering - hensiktsmessig tilnærming;

- *At skoleeier har en klar strategi for utvikling av skolene, som bygger på verdier*
- *At helheten og sammenhenger i elevens opplærings situasjon er i fokus*
- *Sentralt spørsmål: “Hva skal til for at opplæringen skal være inkluderende?”*

Referanser (egne) ;

“I Randsonen”; Nergaard , Jahnsen

“Den ene dagen”; Nergaard , Jahnsen, Grini

“Er alle med?” Nergaard

“Nasjonal kartlegging av ambulerende team”, UiS

“Alternativ opplæring; Alternativ for elevene eller skolen?”, UiS